

ZONDER BLOED OP VRAAG VAN DE PATIENT

ETHISCH EN JURIDISCH AANVAARDBAAR?

HERMAN NYS

Leuven en Maastricht

INHOUD VOORSTELLING

1. WETTELIJK KADER
2. MEDISCH DEONTOLOGISCH KADER
3. RAADGEVEND COMITE BIOETHIEK

WETTELIJK KADER

- 1. HET RECHT EEN MEDISCHE BEHANDELING TE AANVAARDEN OF TE WEIGEREN

ART.9 PATIENTENRECHTENWET

ART.9 § 1

- De patiënt heeft het recht om geïnformeerd, voorafgaandelijk en vrij toe te stemmen in iedere tussenkomst van de beroepsbeoefenaar.

ART.9 §2

- De inlichtingen die aan de patiënt verstrekt worden betreffen (....) de mogelijke gevolgen ingeval van weigering of intrekking van de toestemming.

ART.9 §4

- De patiënt heeft het recht om de in §1 bedoelde toestemming voor een tussenkomst te weigeren of in te trekken.
- Op verzoek van de patiënt of de beroepsbeoefenaar wordt de weigering of intrekking van de toestemming schriftelijk vastgelegd en toegevoegd aan het patiëntendossier.
- (...)

ART.9 §4 (vervolg)

- Indien de patiënt toen hij nog in staat was de rechten zoals vastgelegd in deze wet uit te oefenen, schriftelijk te kennen heeft gegeven zijn toestemming tot een welomschreven tussenkomst van de beroepsbeoefenaar te weigeren, dient deze weigering te worden geëerbiedigd zolang de patiënt ze niet herroept op een moment dat hij in staat is om zijn rechten zelf uit te oefenen.

ART.9 §5

- Wanneer in een spoedgeval geen duidelijkheid aanwezig is omtrent de al dan niet voorafgaande wilsverklaring van de patiënt of zijn vertegenwoordiger, gebeurt iedere noodzakelijke tussenkomst van de beroepsbeoefenaar onmiddellijk in het belang van de gezondheid van de patiënt.

BESLUIT

- - De weigering – zowel de actueel uitgedrukte weigering als de voorafgaandelijk uitgedrukte weigering- van de toediening van bloed moet worden gerespecteerd
- - Enkel in een spoedgeval en op voorwaarde dat de wil van de betrokkene noch van zijn vertegenwoordiger gekend is, mag bloed zonder toestemming worden toegediend.

WEIGERING DOOR VERTEGENWOORDIGER MINDERJARIGE (Art.12)

- §1 Bij een patiënt die minderjarig is, worden de rechten zoals vastgelegd door deze wet uitgeoefend door de ouders die het gezag over de minderjarige uitoefenen of door zijn voogd.
- §2 De patiënt wordt betrokken bij de uitoefening van zijn rechten rekening houdend met zijn leeftijd en graad van ontwikkeling. Indien hierbij blijkt dat hijzelf zijn rechten kan uitoefenen, heeft hij het recht dit zelf te doen zonder tussenkomst van zijn ouders of voogd.

ARTS LAATSTE WOORD

(Art.15)

- In het belang van de patiënt en teneinde een bedreiging van diens leven of een ernstige aantasting van diens gezondheid af te wenden, wijkt de betrokken beroepsbeoefenaar af van de beslissing genomen door de in art.12 §1 bedoelde persoon.

MEDISCH DEONTOLOGISCH KADER

- 1. ACTUELE WEIGERING DOOR EEN
MEERDERJARIGE PATIENT

ADVIES NATIONALE RAAD 8.10.1983

ACTUELE WEIGERING MEERDERJARIGE

- “ Zowel volgens de rechtsleer als de medische deontologie staat het vast dat de geneesheer de vrije en bewuste wilsuiting van een volwassene die volledig handelingsbekwaam is dient na te leven, zelfs wanneer dit tot de dood van de volwassene mocht leiden. De opvattingen binnen onze maatschappij omtrent de eerbiediging van de rechten van de mens, verplichten de geneesheer tot deze houding.
-

Vervolg

- Essentieel is dat de geneesheer zelf in een persoonlijk gesprek, alle nodige informatie verstrekt over de aard van de interventie, de (eventuele) noodzakelijkheid van bloedtransfusies en de (eventuele) gevolgen van het niet toedienen van bloed.
- Wanneer de geneesheer er niet in slaagt de patiënt tot een ander inzicht te brengen moet hij in eer en geweten oordelen of de interventie, mits inachtneming van de wilsuiting van de patiënt, kan doorgaan.

vervolg

- Wanneer de geneesheer het risico van een interventie zonder bloedtransfusie zeer groot acht, mag hij ervan afzien.
- In beide gevallen is het aan te raden door de betrokkene een verklaring te laten ondertekenen waarin wordt gezegd dat ondergetekende, na alle informatie te hebben verkregen, elke bloedtransfusie weigert”

MEDISCH DEONTOLOGISCH KADER

- 2. ACTUELE WEIGERING DOOR EEN
MINDERJARIGE

ADVIES NATIONALE RAAD 10 DECEMBER
1983

ACTUELE WEIGERING MINDERJARIGE

- “Indien de arts van mening is dat de minderjarige in staat is zijn wil te kennen te geven, gelden de voor de volwassenen opgestelde regels”

MEDISCH DEONTOLOGISCH KADER

- 3. ACTUELE WEIGERING DOOR
VERTEGENWOORDIGER MINDERJARIGE OF
MEERDERJARIGE WILSONBEKWAME

ADVIES NATIONALE RAAD 10 DECEMBER 1983

ACTUELE WEIGERING VERTEGENWOORDIGER

- Bij een minderjarige wiens wettelijke vertegenwoordiger zich verzet tegen een door de arts onontbeerlijk geachte ingreep, zoals een bloedtransfusie, en voorzover de wettelijke vertegenwoordiger over de gevaren van niet-ingrijpen werd ingelicht, moet de arts, in een spoedeisend geval, tot de ingreep overgaan.
- In een niet spoedeisend geval en wanneer de wettelijke vertegenwoordiger zich tegen de medische ingreep verzet, moet de arts zich wenden tot de rechterlijke overheid.

vervolg

- Wanneer het om volwassenen gaat die niet bekwaam zijn hun toestemming te verlenen, heeft de behandelende geneesheer wel de plicht tot informatie van de naastbestaanden, maar dient hij van hen niet de toelating te bekomen voor de door hem onontbeerlijk geachte ingreep (...). Wanneer de geneesheer na het gesprek met de naastbestaanden de indruk heeft dat ze niet akkoord gaan met de geplande ingreep, is het raadzaam dat de beslissing door drie geneesheren wordt genomen.

MEDISCH DEONTOLOGISCH KADER

- 4. VOORAFGAANDELIJKE WEIGERING DOOR DE PATIENT

VOORAFGAANDE WEIGERING

- ADVIES 10 DECEMBER 1983

Aansluitend bij de vorige alinea (volwassenen die niet bekwaam zijn hun toestemming te verlenen)

Slechts wanneer uit documenten die de zieke op zich draagt zijn weigering van bepaalde ingrepen blijkt dient deze wilsuiting gerespecteerd te worden.

VOORAFGAANDE WEIGERING

- ADVIES 29 SEPTEMBER 2001

“De nationale raad is van mening dat een arts zoals art.31 van de Code van geneeskundige plichtenleer voorstaat er op bedacht dient te zijn “geen filosofische, godsdienstige of politieke overtuiging te kwetsen. Dit wil echter niet zeggen dat een geloofsovertuiging die door een schriftelijke wilsverklaring wordt kenbaar gemaakt een uitzondering is op het door de nationale raad recent ingenomen standpunt betreffende de schriftelijke wilsverklaringen.

VERVOLG

- De nationale raad verwijst in dit verband naar zijn op 17 februari 2001 uitgebrachte advies aangaande de conceptnota Rechten van de patiënt.

Daarin wordt gesteld dat:

- De nationale raad evenmin kan accepteren dat een arts verplicht is een schriftelijke weigering tot toestemming te eerbiedigen wanneer deze weigering werd opgesteld toen de patiënt nog tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat was. Dergelijke weigeringen zijn slechts indicatief en kunnen niet dwingend zijn.

VERVOLG

- Wel is de nationale raad van mening dat een zorgverlener ernstig rekening moet houden met een schriftelijke wilsverklaring van de patiënt. Deze elementen kunnen zelfs van doorslaggevende betekenis zijn wanneer getwijfeld wordt tussen abstineren of interveniëren maar het zou onaanvaardbaar zijn mensen te laten sterven wanneer een bepaalde behandeling een grote kans maakt op een goed resultaat. Wel is het aangewezen dat de verantwoordelijke arts, alvorens in dergelijke omstandigheden een beslissing te nemen, de mening inwint van een andere collega en/of van het behandelend multidisciplinair team en

RAADGEVEND COMITE BIOETHIEK

- ADVIES 25 MAART 2002

« VIS NOCH VLEES »